

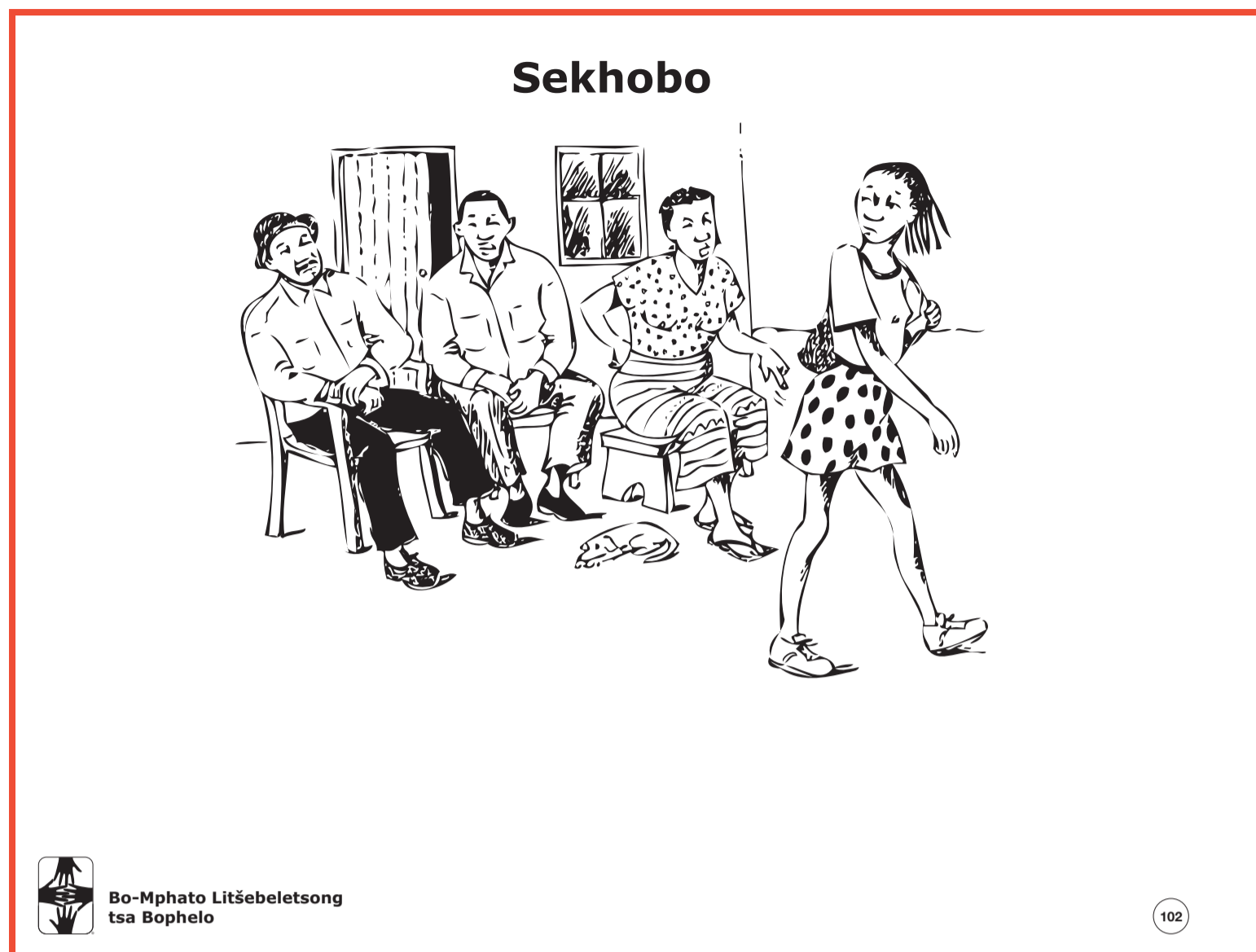
Thupelo ena e fana ka tsebo ea se bakang sekhubo le khethollo le hore na tseo li tsoala eng, le hore na ke eng e ka etsoang ho li thibela.

Thupelo ea 9
Sekhobo le khethollo

Partners In Health
Zanmi Lasante
Bo-Mphato Litšebeletsong tsa Bophelo
Inshuti Mu Buzima
Abwenzi Pa Za Umoyo

101

Mosali ea setšoantšong, ea bitsoang Maria, o ea 'marakeng. Monna oa hae o sa tsoa fumanoa a e-na le tšoaetso ea kokoana-hloko ea HIV 'me o kula haholo. Batho ba motseng ba belaela hore monna eo o na le tšoaetso ea kokoana-hloko ea HIV.

U nahana hore batho ba motse ba lutseng moo litulong ba ntse ba nahana eng?

Hobane'ng ba nahana joalo?

U nahana hore Maria eena o nahana eng?

U nahana hore Maria o ikutloa a le joang ka boemo boo ba litaba?

Ke sefe se etsahalang ho batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS ka lebaka la maikutlo le menahano ea batho ba bang?

Sekhobo ke maikutlo le tumelo tsa nyatso tseo u nang le tsona malebana le motho e mong hobane u nahana hore u fapane le uena ka tsela e 'ngoe e itseng. Sekhobo ke seo batho ba se nahanang.

Lihlopha tse jarisoang sekhobo li kenyeletsa ba latelang: batho ba hoebang ka 'mele, batho ba sebelisang lithethefatsi, mafutsana, batho ba litumelo tse fapaneng le tsa rona, batho ba sa tsebeng ho bala le ho ngola.

Sekhobo khahlanong le batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS: batho ba bang ba nahana hore batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS ke batho ba babe ba litšila. Ba nahana hore se etsahatseng ho batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS se hlile se ba loketse ba kotutse moo ba jetseng. Ba nahana hore batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS ba ne ba tsamaea ba etsa thobalano hohle le batho ba bangata. Ba nahana hore batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS ba ne ba sebelisa lithethefatsi, ba ne ba sa tšepahalle balekane ba bona joale ba fumane thohako ba ahloloa ke Molimo. Ba bang ba nahana hore batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS ke mafutsana, ba haneloe ho kena likolo kapa kereke.

Sekhobo se ka etsa hore batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS, malapa a bona, le batho ba ba okang ba ikutloe ba le molato ba bile ba le litlhong.

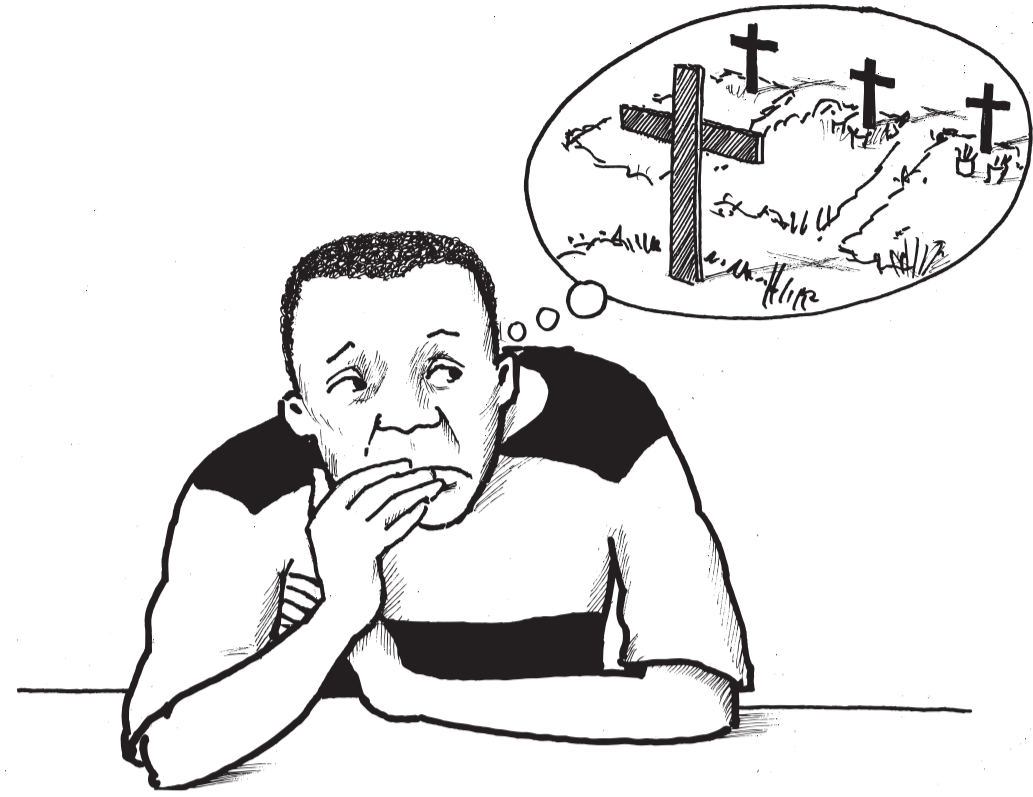
Ho nyatsa batho ba sa tšoaneng le rona ho ka etsa hore re ba khetholle. Mohlala, Anna o sehlopheng sa 4 sekolong sa hae 'me ke ngoana ea sebetsang hantle moo sekolong. Ntat'ae o sa tsoa hlokahala a bolaoa ke AIDS, 'm'ae le ngoan'abo oa moshanyana ba na le tšoaetso ea HIV.

- Ke eng e etsahalang setšoantšong see?
- Ke hobane'ng ha bana ba bang ba sekolo ba etsa see ho Anna?
- U nahana hore Anna o ikutloa joang tlas'a maemo aa?
- U nahana hore Anna o tla arabela boemo bo ba litaba joang?

Khethollo ke mokhoa o se nang toka oo u o sebelisang likamanong tsa hao le motho e mong hobane u nahana hore motho eo o fapane le uena ka tsela e 'ngoe e itseng. Khethollo ke seo u se etsang ho fapana le seo u se nahanang.

Khethollo ea batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS e etsoa ka ho ba soma, ho ba rohaka, ho seba ka bona, kapa ho ba behella kathoko. Ka nako e 'ngoe khethollo e etsoa ka ho hanela ngoana ea nang le tšoaetso ho kena sekolo. Litsi tse ling tsa bophelo li hana ho fa batho ba phelang le tšoaetso litšebeletso. Batho ba bang ba hanela batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS ho ba meketeng e kang ea manyalo kapa liphupu. Ka nako e 'ngoe batho ba nang le tšoaetso ba tingoa mesebetsi. Ka nako e 'ngoe batho ba hana ho lula haufi le bona kapa ho ba ama.

Tse bakang sekhubo le khethollo mabapi le

 Bo-Mphato Litšebeletsong
tsa Bophelo

104

Lintho tse bakang sekhubo le khethollo mabapi le HIV le AIDS: ho hloka tsebo, mafosisa, khopolo-taba, le tšabo ka hore na tšoaetso e fetisoa joang, tšabo ea ho kula le ho shoa, seo batho ba se nahanang le likahlolo tsa bona ka batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS.

Tse tlišoang ke sekhubo le khethollo

Ka lebaka la sekhubo le khethollo:

- Batho ba bang ba tšaba ho etsa tlhahlobo ea HIV kapa ho fumana kalafo.
- Batho ba tšaba ho bolella batho bao ba etsang thobalano le bona hore ba na le tšoaetso ea kokoana-hloko ea HIV.
- Batho ba lahlehela ke mesebetsi ea bona.
- Tlhekefetso e ea ata ka malapeng le batho ba baleha malapa.
- Bana ba sitoa ho qeta lithuto tsa bona.
- Batho ba phelang le tšoaetso ba iphumana ba le bolutung le masoabing.
- Mathata a HIV le AIDS a ea eketseha.

Melemo ea ho fokotsa sekhobo le khethollo

Ha sekhobo le khethollo li foketseha:

- Batho ba bangata ba ne ba ka ea tlhahlobong ea HIV.
- Batho ba bangata ba ne ba tla bolella batho bao ba etsang thobalano le bona hore ba na le tšoaetso ea HIV.
- Batho ba bangata ba ne ba tla fumana kalafo.
- Batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS ba ne ba ke ke ba iphumana ba phela bolutung kapa masoabing.

Thibelo le phokotso ea sekhobo le khethollo

Hlokomela le ho lemoha litšekamelo tsa hao tsa ho khesa le khethollo. U ka thibela le ho fokotsa sekhobo le khethollo ka tsela tse latelang:

- Ruta batho ba motse oa heno ka HIV le AIDS.
- Otlolla mafosisa, le litaba-khopolo tse jaloang ka HIV le AIDS.
- Bua le sechaba ka kotsi ea ho khesa le ho khetholla.
- E ba mohlala o motle ka ho hlompha le ho baballa batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS.
- Kenyeletsa batho ba phelang le tšoaetso ea HIV le AIDS lipuisanong tsa sechaba sa motse ka HIV le AIDS, sekhobo, le khethollo e le hore u matlafatse le ho holisa kutloisiso ea bona.